

Udskriftsdato: 15. december 2025

2018/1 BSF 133 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om indeksering af børneydelsen for EU-borgere

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 1. marts 2019 af Kenneth Kristensen Berth (DF), Pia Adelsteen (DF),
Kristian Thulesen Dahl (DF), Mikkel Dencker (DF), Søren Espersen (DF), Claus Kvist Hansen (DF),
Jan Erik Messmann (DF) og Peter Skaarup (DF)

Forslag til folketingsbeslutning

om indeksering af børneydelsen for EU-borgere

Folketinget pålægger regeringen at indføre lovgivning, der sikrer indeksering af børneydelsen (børnecheck) for EU-borgere i Danmark.

Bemærkninger til forslaget

Forslagsstillerne har det grundlæggende udgangspunkt, at i den ideelle verden tilfalder velfærdsydelser danske statsborgere og ingen andre, men hvis dette ikke er muligt, så bør det være muligt at indeksere børnechecken. Forslagsstillerne mener, at indeksering af børnechecken er et spørgsmål om ret og rimelighed, idet den danske statskasse ikke skal udbetale børnecheck baseret på danske leveomkostninger til børn i andre EU-lande, hvor det er langt billigere at bo og leve. Det foreslås derfor, at Danmark følger den nye østrigske lovgivning og udmåler størrelsen på børnechecken til børn, der er permanent bosat i en anden EU-medlemsstat, med afsæt i prisniveauet i det pågældende EU-medlemsland (»Østrig udfordrer EU: Vil indeksere børnepenge«, www.altinget.dk, den 9. januar 2019, og Europaudvalget, alm. del – bilag 356, folketingsåret 2016-17).

Ifølge Skatteministeriet var der i 2008 ca. 2.700 EU-borgere, der modtog en dansk børnecheck til deres børn, som ikke var bosiddende i Danmark. Dette tal var steget til 5.100 personer i 2013. Uanset om barnet er bosat i Bulgarien, Letland eller Polen, hvor leveomkostningerne er vidt forskellige fra Danmarks, er der udbetalt fuld børnecheck på et beløb svarende til 14.148 kr. årligt for et barn på 5 år (»En retfærdig børnecheck til EU-borgere«, debatindlæg af skatteminister Karsten Lauritzen, Jyllands-Posten, den 3. marts 2016).

Antallet af EU-borgere, der modtager børnecheck, er fortsat med at stige, og i dag (2018) betaler danske skatteborgere 100 mio. kr. om året i børnecheck til børn af europæiske arbejdstagere, der bor i deres hjemland (»Regeringen erkender EU-nederlag om børnechecken«, nyheder.tv2.dk, den 13. juni 2018). Dette tal kan dog være op til 235 mio. kr. ifølge ministeriets egne beregninger, der ikke skelner mellem EU-borgere, tredjelandsborgere og danske borgere bosat i udlandet. Princippet om indeksering må dog være ens for alle (Europaudvalget, alm. del – bilag 769, folketingsåret 2016-17).

Beregninger foretaget i Skatteministeriet viser, at indekserede man børnechecken efter købekraften, ville ydelsen til et barn på 5 år i Bulgarien være ca. 5.000 kr., i Letland ca. 7.200 kr. og i Polen ca. 6.100 kr. Dette er beløb, der kun udgør op til halvdelen af det faktisk udbetalte beløb på 14.148 kr. årligt (»En retfærdig børnecheck til EU-borgere«, debatindlæg af skatteminister Karsten Lauritzen, Jyllands-Posten, den 3. marts 2016).

Ifølge Europa-Kommissionen er en indeksering af børnechecken forskelsbehandling, og dermed et usagligt kriterium, hvilket betyder, at Danmark i forvaltningen af udbetalingen af børnepenge – ifølge Europa-Kommissionen – er afskåret fra at lægge vægt på indeksering som et relevant kriterium. Dette synes dog ikke at være den konklusion, EU-Domstolen er nået frem til. Ifølge EU-Domstolen anses indeksering for at være forskelsbehandling, men det er ikke ensbetydende med, at indeksering automatisk er et usagligt kriterium. Det betyder derimod, at EU-Domstolen foretager en særlig intensiv prøvelse af restriktionstesten, proportionalitetsprincippet og kredsen af lovlige kriterier (se bl.a. EU-Domstolens sager C-378/14, C-363/08 og C-177/12).

Med hensyn til kredsen af lovlige kriterier, herunder om indeksering er egnet til at opnå målet om en mere rimelig udbetaling af børnepenge, er et indekseringsprincip en hensigtsmæssig beregningsnøgle, fordi indekseringsprincippet adresserer problemet med vidt forskellige udgiftsniveauer i de forskellige EU-medlemslande. Artikel 48, litra a, i TEUF omhandler beregning af sociale ydelser. En beregning kan f.eks. være en indeksering. Europa-Kommissionen forsøger med en revidering af forordning 883/2004 at indføre et forbud mod indeksering af børnechecken (Europaudvalget, KOM (2016) 0815, bilag 20, folketingsåret 2018-19). Forordningen er dog fortsat ikke vedtaget, og dermed er nationalstaten ikke afskåret fra at indeksere børnechecken. I artikel 48 (TEUF) står der:

»Europa-Parlamentet og Rådet vedtager efter den almindelige lovgivningsprocedure de foranstaltninger vedrørende social tryghed, der er nødvendige for at gennemføre arbejdskraftens frie bevægelighed, især

ved at indføre en ordning, som gør det muligt at sikre vandrende arbejdstagere og selvstændige samt deres ydelsesberettigede pårørende:

a) sammenlægning af alle tidsrum, der i de forskellige nationale lovgivninger tages i betragtning med henblik på at indrømme og opretholde retten til ydelser og på beregning af disse«.

Danmark bør følge Østrig og indeksere børnechecken ud fra en betragtning om, at det ikke er retfærdigt, at der udbetales børnecheck baseret på danske leveomkostninger til børn i EU-medlemslande, hvor udgiftsniveauet er lavere. Ifølge beskæftigelsesminister Troels Lund Poulsen (V) er det vigtigt at indeksere børnechecken, fordi: »Vi vil sikre ret og rimelighed. Vi skal ikke have et system, hvor man sender eksempelvis danske børnepenge til Polen eller Rumænien, hvor købekraften er en helt anden.« (»Tyskland og Danmark går sammen om lavere børnecheck«, www.dr.dk, den 16. august 2017).

Som reglerne er i dag, får EU-borgere, der arbejder i Danmark, men har børnene bosat i deres hjemland, udbetalt en fuld dansk børnecheck. I nogle østeuropæiske lande svarer det til en ekstra månedsløn. Et andet tvingende hensyn til at indføre indeksering er, at der er høj risiko for socialt bedrageri, dvs. misbrug af offentlige midler, fordi det er umuligt for det land, der udbetaler børnechecken, at efterforske socialt bedrageri i en anden medlemsstat. Risikoen for socialt bedrageri er størst, når der er en høj økonomisk gevinst koblet med en lav risiko for at blive retsforfulgt.

En konsekvens af den manglende indeksering har været, at udenlandske kriminelle svindler den tyske stat for milliarder i børnepenge ved at forfalske fødselsattester, lejekontrakter og ansættelseskontrakter. Der er eksempler på børn, der indmeldes i tyske skoler, men aldrig dukker op til undervisning, fordi de opholder sig i udlandet. Omfanget af bedrageriet er vanskeligt at fastslå, men en stikprøve i byerne Wuppertal og Düsseldorf viste, at 40 ud af 100 rumænere eller bulgarere, der modtog børnecheck til tre eller flere børn, ikke var berettiget til ydelsen. Ifølge de tyske myndigheder kostede bedrageriet med børnecheck den tyske stat et trecifret millionbeløb (i euro) i 2017 (»Die Kinder sind in Rumänien, die kommen morgen wieder«, welt.de, den 6. maj 2018). I Danmark er myndighederne ved at undersøge, om der er lignende tilfælde (Udlændinge- og Integrationsudvalget, alm. del – svar på spørgsmål 605, folketingsåret 2017-18).

I Danmark er der en indkomstaftapning af børnechecken, hvilket vil sige, at der i Danmark sker en indekseringslignende modregning af børnechecken baseret på børnefamiliens indkomstniveau (da udgiftsniveauet i Danmark er nogenlunde ens), og derfor vil en indeksering i forhold til udgifter blot videreføre dette princip og dermed ikke udgøre en forskelsbehandling. I Danmark effektueres børne- og ungedydelsen som en skattekompensationsordning. Det skyldes, at den daværende regering (i 1986) ved indførelsen af børnechecken ønskede synlighed omkring den politiske beslutning om at kompensere børnefamilier skattemæssigt og ønskede at kompensere lavindkomstgrupper, og derfor skulle beløbet gives som et fast beløb. Dertil kommer, at fordi børnechecken bliver givet som et fast skattefrit beløb, har der været ført en løbende politisk diskussion om rimeligheden i, at forældre med meget høje indkomster modtog børnechecken. Som udløber af denne diskussion blev der i 2012 indført en indkomstaftapningsmodel til børnechecken (lovforslag nr. L 194, folketingsåret 2011-12, og »Model for nye regler om udbetaling af børne- og ungedydelse«, rapport af Skatteministeriet, 2017).

Indkomstaftapningen gælder fortsat i dag, og hvis en person i en husstand har et topskattegrundlag på over 782.600 kr. (2019), bliver børne- og ungedydelsen sat ned med 2 pct. af det beløb, topskattegrundlaget overstiger 782.600 kr. med. Hvis forældrenes årlige topskattegrundlag er under 782.600 kr., nedsættes børne- og ungedydelsen ikke.

Det har aldrig været formålet med børnechecken, at bestemte familiegrupper skulle overkompenseres. Tværtimod har lovgiver med indkomstaftapningsmodellen ønsket, at børnechecken skulle være økonomisk retfærdig ud fra en betragtning om, at alle børnefamilier så vidt muligt modtager det samme

beløb til at dække deres udgifter. Set i det lys er en indeksering af børnechecken proportional. Det vil være ganske usædvanligt og i strid med forslagsstillernes rimelighedsbetragtninger, at beløbsstørrelsen på en børnecheck fastsættes i en nationalstat med et højt udgiftstryk, hvorefter denne fastsættelse er direkte eksportabel til børnefamilier i andre EU-medlemsstater uden nogen form for beregningsnøgle, der tager afsæt i udgiftstrykket i den pågældende EU-medlemsstat.

Forslagsstillerne er af den overbevisning, at det ikke vil være i strid med EU-retten at indeksere børnechecken. Ved indførelse af en indeksering af børnechecken leverer regeringen på et valgløfte, som partiet Venstre gav i valgkampen (»En retfærdig børnecheck til EU-borgere«, debatindlæg af skatteminister Karsten Lauritzen, Jyllands-Posten, den 3. marts 2016, og Europaudvalget, alm. del – spørgsmål 158, folketingsåret 2018-19).

Skriftlig fremsættelse

Kenneth Kristensen Berth (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om indeksering af børneydelsen for EU-borgere.

(Beslutningsforslag nr. B 133)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.